

ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย

กมลชนก เหล่าสิทธิ์¹ จิตรา ชนะกุล² สุดาเรศ ศิริสิทธิ์ธนาภา³ กิตติศักดิ์ เกตุนุติ⁴ และอำพวรรณ เนียมคำ⁵

Kamonchanok Laosit¹, Chittra Chanakul², Sudares Sirisittanapak³, Kittisak Ketunuti⁴ and

Ampawan Neamkam⁵

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2,3}

คณะการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย⁴

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์⁵

Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2,3}

UTCC School of Early Childhood Education⁴

Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University⁵

Corresponding author, E-mail: katungneaglaosit@gmail.com¹, chittrachanagul@gmail.com²,

sudares@msu.ac.th³ kittisak_ket@utcc.ac.th⁴ and Ampawan.n18@gmail.com⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป 2) เปรียบเทียบความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน และแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่น 0.61 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป มีคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยด้านการใช้คำศัพท์และด้านการพูดเพื่อสะท้อนความคิดอยู่ในระดับดี ด้านการพูดเรียงลำดับเหตุการณ์และด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราวอยู่ในระดับพอใช้ และการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย หลังการได้รับการจัดประสบการณ์มีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แนวคิดของไฮสโคป, การพูดเล่าเรื่อง, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This research aims to 1) Study of the level of storytelling ability of preschool children who received the experience using the planning, action, and review (PDR) process based on the High Scope concept 2) Compare the storytelling ability of preschool children before and after the experience using the planning, action, and review (PDR) process based on the High Scope concept. The sample used in this research consisted of 28 kindergarten students from class 3/2, first semester of the 2023 academic year, at Mahasarakham Kindergarten School. The sample was selected through cluster random sampling. The research instruments included 24 lesson plans using the Plan-Do-Review (PDR) process based on the High Scope concept to enhance early childhood storytelling abilities, and an early childhood storytelling ability assessment tool with a reliability coefficient of 0.61. The statistics used in the research were the average ($\bar{X}$), standard deviation ($S.D.$) and t-test.

The research findings indicate that the storytelling ability of preschool children who received experience using the planning, action, and review (PAR) process, based on the High Scope concept, continuously increases in scores assessment results demonstrated in terms of vocabulary use and speaking to reflect ideas, they are at a good level, In terms of talking to sequence events and telling details of the story, they are at a fair level. Comparing the storytelling ability scores of preschool children before and after the experience using the planning, action, and review (PDR) process based on the High Scope concept to promote the storytelling ability of preschool children showed that after the experience, the storytelling ability was significantly higher than before the experiment at the .05 level.

Keyword: High Scope Concept, Storytelling, Early Childhood

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 ถือได้ว่าเป็นสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยการสื่อสารในการเชื่อมโยง ถ่ายทอดข้อมูล และติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเพื่อการดำรงชีวิตในยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ดังนั้นภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร เพื่อจะมีชีวิตอยู่ในสังคม ไม่ใช่เป็นการฝึกให้เด็กฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่การพัฒนาภาษายังเป็นการพัฒนากระบวนการคิด และการสื่อสารไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะในยุคสมัยที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตของทุกคนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่ถูกแวดล้อมด้วยสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย และสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านั้นได้โดยง่าย อย่างไรก็ตามการใช้สื่อเทคโนโลยีมากเกินไปหรือใช้อย่างไม่เหมาะสมกับวัยของเด็กจะกลายเป็นภัยอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ และคุณภาพชีวิตของเด็กในด้านต่าง ๆ (ชนิพรพรรณ จาติเสถียร, 2560) โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่พบว่าเป็นปัญหา คือ การที่เด็กไม่สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยมีสาเหตุมาจากการพัฒนาทางภาษายังไม่สมบูรณ์ และการใช้ภาษาเลียนแบบสื่อบันเทิง ซึ่งพบปรากฏการณ์ที่เด็กใช้ภาษากำกวม หรือภาษาจากสื่อบันเทิงในการสื่อสาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางภาษาเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย การสื่อสารที่ขาดความเป็นธรรมชาติ และความถูกต้อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยจึงมีความจำเป็น เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร และการดำรงชีวิต

นอกจากนี้เด็กจะเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย จากประสบการณ์ตรง และการเลียนแบบ เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวัน เช่น การสนทนา การเล่น ฟังนิทานร้องเพลง อ่าน หนังสือต่าง ๆ อธิบายหรือตอบสิ่งที่พบปะ เด็กใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เช่น บอกความต้องการ ออกคำสั่ง แสดงอารมณ์แสดงหาความรู้ โดยการถาม และนำเสนอด้วยการเล่าเรื่อง ดังนั้นครูปฐมวัยควรจะบูรณาการการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของเด็กให้กลมกลืนไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นความสามารถทางภาษาที่เด็กแสดงออกด้วยการใช้ถ้อยคำ ถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการ ออกมาเป็นภาษาพูดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ และสื่อสารได้อย่างถูกต้อง (อัญชลี ไสยวรรณ, 2553)

จากประสบการณ์การสอนในระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และการศึกษาข้อมูลพัฒนาการเด็กปฐมวัยของประเทศไทยในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จึงได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านภาษา และการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย การประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563 ระดับประเทศ ผลการประเมินพบว่า มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดี คือ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ร้อยละ 84.36 ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ร้อยละ 80.76 ซึ่งผลการประเมินของโรงเรียนทุกประเภทเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และรวมถึงผลการสำรวจของกรมอนามัย และผลการวิจัยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา โดยการใช้คู่มือเฝ้าระวัง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) วัดแนวโน้มพัฒนาการเด็กปฐมวัยของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2562-2565 พบว่าเด็กปฐมวัยของไทยอายุ 0-5 ปี 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 มีพัฒนาการไม่สมวัย โดยพัฒนาการเด็กไม่สมวัยที่พบมากที่สุด คือ พัฒนาการด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL) อยู่ที่ระดับร้อยละ 75.2 พัฒนาการด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL) ร้อยละ 60.1 สอดคล้องกับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2566 โดยสถาบันอนามัยแห่งชาติ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้าด้านการใช้ภาษาสูงถึงร้อยละ 74.8 การเข้าใจภาษาร้อยละ 60.9 ผลการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสำคัญให้กับโรงเรียนเพื่อใช้วางแผน และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาผ่านประสบการณ์สำคัญด้านการใช้ภาษาที่ครอบคลุมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และการส่งเสริมพัฒนาการทาง ด้านภาษาให้กับเด็กปฐมวัยสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธี และวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมอีกหนึ่งวิธี คือ การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดของไฮสโคป

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของไฮสโคป เป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่มุ่งให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ด้วยสื่อกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เพื่อพัฒนาความสามารถในด้าน

การคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ คือ ดร.เดวิด ไวคาร์ต ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 การสอนแบบไฮสโคปมีพื้นฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีของ เพียเจต์ว่าด้วยการพัฒนาการทางสติปัญญา ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติที่เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์การเรียนรู้ (Constructive Process of Learning) เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำของตน เด็กจะได้รับการกระตุ้นจากครูให้คิดนำอุปกรณ์มากระทำ หรือเล่นด้วยการวางแผนการทำงาน แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตามลำดับพร้อมแก้ปัญหา และทบทวนงานที่ทำด้วยการทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยให้กำลังใจ ตั้งคำถามสนับสนุน และเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้ โดยที่ครูจะเป็นคนเตรียมอุปกรณ์ให้กับเด็ก กระตุ้นให้เด็กพัฒนา ดำเนินกิจกรรม และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติหรือดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นส่วนที่เด็กได้ร่วมกันคิด แก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำด้วยตนเอง โดยเด็กได้มีการพัฒนาการพูด และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง การทบทวน (Review) เป็นช่วงที่เด็กได้งานตามจุดประสงค์ ช่วงนี้จะมีการอภิปราย และเล่าถึงผลงานที่เด็กทำเพื่อทบทวนว่าเด็กสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงแผนอย่างไร และชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างแผนกับการปฏิบัติ และผลงานที่ทำ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ (ยุภาวดี พรหมเสถียร และคณะ, 2562) และการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของไฮสโคป จะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยครูจะต้องจัดบรรยากาศให้อบอุ่น และปลอดภัยสำหรับเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก มีการป้อนคำถามให้เด็กเกิดความคิดจินตนาการ กล่าวพูด และสื่อสารความคิดออกมาด้วยการพูดเป็นเรื่องราวต่าง ๆ สอดคล้องกับ มะลิ สุดเหวี่ และดุจเดือน ไชยพิชิต (2567) ที่กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้น นับได้มีคุณค่ามากกว่าการยกย่อง ชมเชย การให้รางวัล ดังนั้นครูจะเป็นผู้กระตุ้นด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้คิด ในห้องเรียนจะมีมุมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กสนใจ เด็กจะเรียนรู้ผ่านกระทำและเชื่อมโยงสู่ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ บุญนาดี (2566) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยด้วยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ มีการทำงานเป็นกลุ่มและพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด การวางแผน การออกแบบ วิเคราะห์ จะช่วยให้เด็กมีการสื่อสาร

และพัฒนาการของการใช้ภาษาตลอดจนวิธีการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงความสำคัญในการพัฒนาการจัดการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการทบทวนในสิ่งที่ได้ลงมือกระทำและเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยังเป็นการถ่ายทอดความคิดโดยผ่านประสบการณ์จริงในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ด้วยการพูดสื่อสาร เล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นรับรู้ และเด็กสามารถเลือกการเล่นรวมทั้งออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐาน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

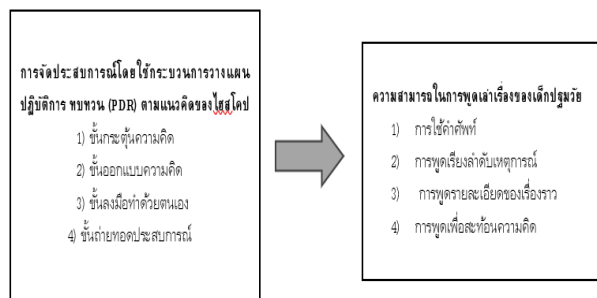
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงขึ้น และมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 6 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มโดยเลือกมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 6 ห้องเรียน ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 50 นาที ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวมทั้งสิ้น 24 วัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย จากนั้นดำเนินการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest)

ด้วยการใช้แบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) และหลังจากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวคิด หลักการ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการจัดกิจกรรม ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการจัดการประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปสำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษาการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย แล้วดำเนินการสร้างแผนการจัดการประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป จำนวน 6 หน่วย หน่วยละ 4 แผน รวมทั้งหมด จำนวน 24 แผน และนำเสนอเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จากนั้นนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม โดยการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	มีความเหมาะสมน้อยมาก

โดยแผนการจัดกิจกรรมที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 ขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.51$) หรือมีความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำแผนการจัดการประสบการณ์ไปใช้ได้ แล้วนำแผนการจัดการประสบการณ์ไปใช้เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ด้านการใช้คำศัพท์ จำนวน 5 ข้อ ด้านการพูดเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 5 ข้อ ด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราว จำนวน 5 ข้อ และด้านการพูดเพื่อสะท้อนความคิด จำนวน 5 ข้อ โดยผู้วิจัยศึกษา ทฤษฎี ตำรา เทคนิค วิธีการประเมิน คู่มือเอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย วิเคราะห์หลักสูตร และ วิธีการสร้างแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย แล้วดำเนินการร่างแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้คำศัพท์ ด้านการพูด เรียงลำดับเหตุการณ์ ด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราว และด้านการพูดเพื่อสะท้อนความคิด และนำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จากนั้นนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนความสอดคล้องของแบบประเมินแต่ละข้อไว้ ดังนี้

ให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินนี้วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบประเมินนี้วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินนี้วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องด้วยการกำหนดให้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.50- 1.00 เพื่อนำไปทดลองใช้ และหาคุณภาพในแต่ละข้อ โดยคัดเลือกแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์การตัดสิน พบว่า ผลการประเมินมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 สามารถนำแบบประเมินไปใช้ได้ แล้วนำแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 50 นาที ในกิจกรรม

เสริมประสบการณ์ รวมทั้งสิ้น 24 วัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการขอความร่วมมือกับผู้บริหารในการทำวิจัย
2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย
3. ดำเนินการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป จำนวนทั้งสิ้น 24 วัน ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์
4. หลังจากจัดประสบการณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ หลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนการเรียน (Pretest)
5. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

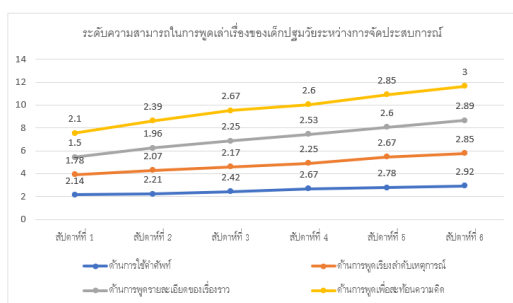
ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้ กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด - สูงสุด ของคะแนนการพูดเล่าเรื่องในแต่ละช่วงเวลา และสร้างกราฟ แสดงการเปลี่ยนแปลงของคะแนนตลอดการทดลอง
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้ กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) คะแนนทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน จากการทำแบบทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง ของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) จากนั้นทำการเปรียบเทียบคะแนนทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สถิติค่าที (t - test Dependent Samples)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป มีคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยด้านการใช้คำศัพท์ อยู่ในระดับดี ด้านการพูดเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ อยู่ในระดับพอใช้ ด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราว อยู่ในระดับพอใช้ และด้านการพูดเพื่อสะท้อนความคิด อยู่ในระดับดี โดยมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 1.00- 1.99 อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

คะแนน 2.00- 2.49 อยู่ในระดับ พอใช้

คะแนน 2.50- 3.00 อยู่ในระดับ ดี

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) คะแนนทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการพูด

เล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	คะแนน	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p-values
การใช้คำศัพท์	ก่อนเรียน	28	1.64	0.66	9.80*	0.00
	หลังเรียน	28	2.92	0.25		
การพูดเรียงลำดับเหตุการณ์	ก่อนเรียน	28	1.57	0.49	15.94*	0.00
	หลังเรียน	28	2.75	0.43		
การพูดรายละเอียดของเรื่องราว	ก่อนเรียน	28	2.35	0.48	3.86*	0.00
	หลังเรียน	28	2.71	0.46		
การพูดเพื่อสะท้อนความคิด	ก่อนเรียน	28	2.42	0.49	4.50*	0.00
	หลังเรียน	28	2.85	0.35		
รวมทุกด้าน	ก่อนเรียน	28	8.79	1.26	34.79*	0.00
	หลังเรียน	28	11.5	0.69		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป ซึ่งในการเปรียบเทียบคะแนนรวมในแต่ละด้าน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 0.69 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 11.5 คะแนน แสดงให้เห็นว่าหลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงขึ้น และพบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยในครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป

การศึกษาระดับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป พบว่า ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 6 โดยแต่ละสัปดาห์มีค่าคะแนนตามลำดับทุกด้าน

คือด้านการใช้คำศัพท์ สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.52 อยู่ในระดับดี ด้านการพูดเรียงลำดับเหตุการณ์ สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.29 อยู่ในระดับพอใช้ ด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราว สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.28 อยู่ในระดับพอใช้ และด้านการพูดเพื่อสะท้อนความคิด สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.60 อยู่ในระดับดี ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการใช้คำศัพท์ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ การเข้าใจความหมายของคำศัพท์ และเลือกใช้คำศัพท์สูงขึ้น เนื่องจากในชั้นออกแบบความคิด ซึ่งเป็นช่วงเวลาวางแผน เด็กจะบอกความต้องการที่อยากทำด้วยคำพูด หรือแสดงท่าทาง ตลอดจนบอกถึงความต้องการในการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์อย่างหลากหลายที่ครูได้จัดเตรียมให้ การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ อุปกรณ์ หรือบุคคล โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้โดยการร่วมสนทนา และซักถามจะทำให้เกิดความคิดเชื่อมโยงสิ่งที่มองเห็นกับคำพูด ทำให้เด็กได้รู้จักคำศัพท์ และเมื่อได้ลงมือกระทำกับวัตถุก็จะทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ได้มากขึ้น โดยเฉพาะคำที่เป็นประสบการณ์ใหม่ เช่น คำว่า “ชะแลง” “ไขขวง” “แฮม” “โบโลน่า” “ผักต้ว” และมีบางคำศัพท์ที่เด็กใช้เรียกชื่อสิ่งของยังไม่ถูกต้อง เช่นคำว่า “หอมหัวใหญ่” เด็กเรียกว่า “ผักสีขาว” คำว่า “ไขขวง” เด็กเรียกว่า “ที่ขันนอต” ซึ่งในการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ทำการสนับสนุนการเรียนรู้โดยพูดชื่อคำศัพท์ ที่ถูกต้องเป็นแบบอย่าง และให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการใช้คำศัพท์ และทบทวนคำศัพท์ด้วยการเล่าเรื่องจากการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบองค์รวม (Whole Language Approach) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาควรเกิดขึ้นในบริบทที่มีความหมาย ซึ่งกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ และใช้คำศัพท์ในสถานการณ์จริง ทำให้เด็กเข้าใจความหมาย และการใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ สุมาลี เทพพร (2561) ที่ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคประดับปฐมวัย เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจ ช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และพัฒนาการความพร้อม

ด้านภาษา การสื่อสาร ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูสนับสนุน และร่วมวางแผนกับผู้เรียน พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดของไฮสโคป มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาให้เด็กปฐมวัยได้คิด ได้สื่อสาร เป็นผู้วางแผน ลงมือกระทำด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการคิดเชิงเหตุผล และทักษะทางภาษาที่ดีขึ้น เพื่อผู้เรียนจะได้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการพูดเรียงลำดับเหตุการณ์ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดเรียงลำดับเหตุการณ์สูงขึ้น เนื่องจากเด็กมีประสบการณ์ตรงในการลงมือทำกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ได้ แยกแยะ และลำดับขั้นตอนว่าอะไรเกิดขึ้นก่อน-หลัง และได้ฝึกการพูด การฟังเรื่องราวที่เพื่อน ๆ เล่า เช่น เด็กพูดบอกขั้นตอนในการทำอาหาร ขั้นตอนการสร้างบ้าน บอกวงจรชีวิตของผีเสื้อ เป็นต้น และเมื่อทำกิจกรรมเสร็จเด็กได้คิดและเล่าย้อนถึงสิ่งที่ได้ลงมือทำ ทำให้เข้าใจในลำดับเหตุการณ์ สอดคล้องกับ Hohmann and Weikart (2002) ในหนังสือ “Education Young Children: Active Learning Practices for Preschool and child care Programs” ได้รายงานผลการวิจัยที่พบว่า กระบวนการ Plan Do Review ช่วยพัฒนาความสามารถในการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเด็กสามารถเล่าประสบการณ์ของตนเองได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ วรนาท รักสกุลไทย (2542) ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้ลงมือทำงาน หรือทำกิจกรรมด้วยความสนใจ จะทำให้เด็กสนุกกับการทำงาน ฝึกคิด และทำตามขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทางภาษา สามารถเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่ตนเองได้วางแผน และลงมือปฏิบัติได้ สอดคล้องกับ สมเด็จพระญาณสังวร (2553) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป โดยเป็นการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง นักเรียนได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับเป็นรูปธรรมด้วยการคิดสังเกตและไตร่ตรองอย่างมีระบบ มีแบบแผนเป็นลำดับขั้นตอน

สร้างพื้นฐานของการอยากเรียนรู้ นักเรียนจะสนุก และมีความสุขในการเรียน

1.3 ด้านการพูดรายละเอียดของเรื่องราว พบว่าหลังการจัดประสบการณ์ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง โดยมีรายละเอียดสูงขึ้น เนื่องจากการจัดประสบการณ์ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เปิดโอกาสให้เด็กได้สะท้อนประสบการณ์ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านการพูด และการบอกเล่าว่าตัวเองได้ทำอะไรลงไปบ้าง มีผลลัพธ์แบบใด ซึ่งสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เด็กยังเล่าเรื่องราว โดยมีรายละเอียดได้ไม่มากนัก แต่ครูมีบทบาทสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้คำถามว่า “อะไร” “ทำไม” “อย่างไร” ทำให้เด็กเล่าเรื่องราวได้ละเอียดยิ่งขึ้น อีกประการหนึ่งในขั้นการทบทวน เด็กที่นำเสนอผลงานจะเปิดโอกาสให้เพื่อนในห้องได้ซักถามในประเด็นที่อยากรู้อย่างอิสระ เช่น “ทำไมมาร์ชต้องสร้างบ้านของลูกหมูแบบที่ไม่มีหน้าต่าง” “เพราะอะไรริอา ใส่เสื้อมะเขือเทศลงบนขนมปังก่อนที่จะใส่ไส้กรอก” “ใครเป็นคนทำ” เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของเยวพา เดเซคูปต์ (2542) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการพูดเล่าเรื่อง หรือกิจกรรมที่ฝึกพูด ควรเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี รวมทั้งการที่เด็กได้ตอบคำถามที่ครู และเพื่อนเป็นการกระตุ้น และเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่อง โดยมีรายละเอียดของสถานการณ์ได้ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับ Epstein (2007) ในงานวิจัยเรื่อง “The Intentional Teacher : Choosing the Best Strategies for Young Children’s learning” พบว่า การใช้คำถามปลายเปิดในกระบวนการ PDR ของไฮสโคป ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้ละเอียด และเป็นลำดับมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อครูใช้คำถามที่กระตุ้นให้เด็กคิดถึงขั้นตอนลำดับเหตุการณ์

1.4 ด้านการพูดสะท้อนความคิด ความรู้สึก พบว่าหลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดสะท้อนความคิด ความรู้สึกสูงขึ้น เนื่องจากการจัดประสบการณ์ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดเล่าเรื่องราว จากการทำกิจกรรมของตนเองกับเพื่อน เป็นการพูดคุยกับคนอื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวที่มีความหมาย เช่น “หนูอยากใส่มาร์ชแมลโลว์ลงไป ขนมปังที่จะใช้

ทำแซนวิชด้วยค่ะ” “หนูไม่ชอบกินแซนวิช กินแล้วไม่อร่อย” “ข้าวปั้นอยากทำรถของเล่นที่มีล้อจากฝาขวดน้ำ” “บ้านที่หนูสร้างมันยังไม่แข็งแรง และไม่มีที่ล้อคประตู หนูอยากทำเพิ่มในครั้งต่อไป ใส่หน้าต่างและประตู” นอกจากนี้เด็กยังได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกผ่านการใช้สัญลักษณ์ เช่น ภาพใบหน้าที่สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก การแสดงท่าทาง “ชอบ” “กดไลค์” และการเล่าเรื่องโดยการวาดภาพ การเขียนอย่างอิสระ เพื่ออธิบายความคิด ความรู้สึกของตนเอง สอดคล้องกับ เอฟส์ไธน์, แอนน์ เอส (2564) ที่ระบุว่า การวางแผนแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนจนสำเร็จ และมีการทบทวน จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการบอกความตั้งใจ และสะท้อนการกระทำของตนเอง อีกทั้งทำให้เด็กเข้าใจ และพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงการกระทำของตนเองกับผลที่เกิดขึ้น เป็นการพูดที่มีความหมาย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ ดังนั้นกระบวนการทบทวนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญตามแนวคิดของไฮสโคป สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Epstein (2007) ที่ยืนยันว่าการวางแผน และทบทวนถึงสิ่งที่ได้กระทำกับสื่อวัสดุที่หลากหลายในช่วงการลงมือปฏิบัติ สามารถส่งผลเชิงบวก และสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญ

2. เปรียบเทียบความสามารถในการพูดเล่าของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก แนวคิดไฮสโคปเป็นการสอนที่เน้นพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างแท้จริง เด็กคิดวางแผน ลงมือทำด้วยตนเอง มีการทบทวน และประเมินผลในสิ่งที่ทำ (PDR) ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนของครู ซึ่งผู้วิจัยได้นำกระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ และทบทวน (PDR) มาออกแบบเป็นขั้นการจัดประสบการณ์ คือ ขั้นกระตุ้นความคิด ขั้นออกแบบความคิด ขั้นปฏิบัติการตามแผน และขั้นถ่ายทอดประสบการณ์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้วางแผน และสื่อสารความคิดของตนเองผ่านภาษา การเล่าเรื่องราว ซึ่งจะได้เรียนรู้คำศัพท์ ความหมายของคำศัพท์ และการเลือกใช้คำศัพท์ได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งของ และสถานการณ์ ได้ฝึกการคิด

และการปฏิบัติอย่างเป็นลำดับขั้นตอน แล้วถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และการทำของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบไฮสโคปมีความมุ่งเน้น การพัฒนาทักษะอย่างหลากหลาย อาทิ การแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ และทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่ได้กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเด็กกับครู และเพื่อนในขณะที่ทำกิจกรรมจะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กได้ นอกจากนี้ การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทบทวนกิจกรรมที่ทำการช่วยให้เด็กได้ฝึกการจดจำ ย้อนคิดถึงรายละเอียดของเหตุการณ์อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ได้แสดงความคิด ความรู้สึกต่อกิจกรรมที่ทำ และมีการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาผ่านการพูดเล่าเรื่อง การแสดงท่าทาง การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจ สอดคล้องกับ Epstein (2007) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสร้างภาพของกิจกรรมทั้งที่เป็นจริง และจินตนาการ ความสามารถในการใช้ภาพ และสัญลักษณ์ทางความคิดนี้จะทำให้เด็กสามารถใช้ภาษาพูด และอธิบายสิ่งต่าง ๆ ในรูปแบบที่ผู้อื่นเข้าใจได้ และสอดคล้องกับอินทร์ดี อริยชัยเปรมวดี และชิดชไม วิสตุกุล (2566) ได้กล่าวว่า ภาษาจากเด็กเป็นสิ่งที่เด็กสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็กออกมาเป็นคำพูด ประโยค ซึ่งเด็กมักจะเล่าว่าตนเองกำลังทำอะไรหรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวันเมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดเด็กจะรู้จักกับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป สามารถส่งเสริมความสามารถในการเล่าเรื่องราวของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ดังนั้น กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ และมีความหมายในการพัฒนาศักยภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป ในการจัดการเรียนรู้ โดยให้เด็กมีโอกาสเลือก และตัดสินใจ มีสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย ลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัส ให้เด็กได้ใช้ภาษาและความคิด มีการ

สนับสนุนต่อยอดจากครู หรือผู้ใหญ่ ให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ควรใช้แผนผังความคิดประเภทต่าง ๆ เช่น แผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิการเล่าเรื่อง ฯลฯ ประกอบในขั้นตอนการวางแผนด้วย เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการการวางแผน ปฏิบัติการ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย ควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรม และคำนึงถึงการเรียนรู้ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือก และตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งครูนั้นควรมีบทบาทในการกระตุ้นด้วยการใช้คำถามสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในช่วงจังหวะที่เหมาะสม

1.3 ในขั้นทบทวนความคิด และสะท้อนความรู้สึก ครูผู้สอนควรเน้นให้เด็กได้พูดเล่าเกี่ยวกับกระบวนการทำกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม ความรู้สึก หรือความพอใจในช่วงการทำกิจกรรม มากกว่าการให้เด็กพูดถึงความรู้เท่านั้น และเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นมีส่วนร่วมในการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้มาก เพราะจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร และเล่าเรื่องราวได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคปที่มีต่อความสามารถด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการพูดเล่าเรื่อง เช่น ทักษะพื้นฐาน EF (Executive Functions) ทักษะในการจัดการตนเอง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผนลงมือปฏิบัติ ทบทวน (PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติการ ทบทวน(PDR) ตามแนวคิดของไฮสโคป เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัย

2.4 ควรศึกษาความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กปฐมวัยในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภาษา เนื่องจากพัฒนาการทางภาษา และความคิดของเด็กต่างกันตามบริบททางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่าง และสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรา ชนกุล ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูลีอ่อน กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามงานการวิจัยในครั้งนี้อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตา กรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

รายการอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- ชนิพรพรณ จาติเสถียร. (2560). การวิจัยและพัฒนาการฝึกอบรมครูประจำการด้านการประเมินเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดจิตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางปัญญา. *วารสารครุศาสตร์*. 45(2), 1-20.
- มะลิ สุตเทวี และดุจดเดือน ไชยพิชิต. (2567). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป (HighScope) ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา. *Journal of Modern Learning Development*. 9(11), 36-48.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.

ยุภาวดี พรมเสถียร นิราศ จันทรจิตร และกัลยารัตน์ หัสโรค์. (2562).

การพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปร่วมกับการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 13(1), 61-68.

วนาห์ รักสกุลไทย. (2542). *ไฮสโคป (High Scope) กับการพัฒนา*

เด็กปฐมวัย ในรวมวัดกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็ก.

ศุภวัฒน์ บุญนาค และคณะ. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย.

วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์. 8(3), 29-38.

สมเด็จ จุลนันท์. (2553). *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุมาลี เทพพร. (2561). *การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อินทร์ดี อริยชัย เปรมวดี และชิตชไม วิสุตกุล. (2566). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2), 855-866.

อัญชลี ไสยวรรณ. (2553). *การศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองกับแบบผสมผสานที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอพส์ไตร์, แอนน์ เอส. (2564). *หลักสูตรไฮสโคป*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

Epstein, A. S. (2007). *The Intentional Teacher: Choosing the Best Strategies for Young Children's learning*.
Website: <https://www.naeyc.org/resources/pubs/books/intentional-teacher-revised-edition>

Hohmann, M. and Weikart, D.P. (2002). *Educating young children: Active learning practices for preschool and child care programs* (2nd ed.). The United States: High/Scope Press.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes* (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, and E. Souberman, Eds. and Trans.). Harvard University Press.